

Sobko, O. M. *Intelektualnyi kapital pidpriemstva: kontseptualizatsiia – funktsionuvannia – rozvytok* [Intellectual capital of organization: conceptualization – operation – development]. Ternopil: Krok, 2014.

Shulth, T. *Investment in Human Capital*. New York; London: OIRS, 1971.

Tsvylev, R. "Metamorfozy industrialnoy ekonomiki: problemy ekonomicheskikh izmereniy" [Metamorphosis of an industrial economy: problems of economic measurement]. *MEIMO*, no. 2 (2001): 11-19.

Yurev, V. M., and Kasayeva, T. V. "Imperativy vosproizvodstva chelovecheskogo kapitala v Rossii" [The imperatives of the reproduction of human capital in Russia]. *Sotsialno-ekonomicheskiiye yavleniya i protsessy*, no. 3 (061) (2014): 143-148.

Zyolko, O. O. "Sutnist intelektualnoho kapitalu: pidkhody do vyznachennia" [The essence of intellectual capital: approaches to the definition of]. *Humanitarnyi visnyk ZDIA*, no. 53 (2013): 11-17.

Zhamin, V. A. *Ekonomika narodnogo obrazovaniya* [Economics of public education]. Moscow: Prosveshcheniye, 1986.

УДК 330.5; 338.1

ДИНАМІКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

© 2017 РЯБОКІНЬ Т. В.

УДК 330.5; 338.1

Рябокін Т. В. Динаміка фінансово-економічних результатів функціонування корпоративної системи національного господарства

Метою статті є аналіз динаміки фінансово-економічних результатів функціонування національної корпоративної системи, виявлення тенденцій її розвитку. Виділення корпоративної системи як структурованого об'єкта та її дослідження сприятиме осмисленню динамічних властивостей як самої корпоративної системи, її суб'єктів, так і економіки в цілому. Проведено аналіз динаміки фінансово-економічних результатів функціонування корпоративної системи національного господарства. Проаналізовано національні рахунки України за 2008–2015 рр., зокрема секторів нефінансових та фінансових корпорацій як основних підсистем корпоративної системи. Висвітлено тенденції випуску товарів і послуг, проміжного споживання, валової доданої вартості, чистої доданої вартості, доходів, заощадження, чистого кредитування (+), чистого запозичення (–). Перспективні дослідження мають стосуватися більш глибокого аналізу показників діяльності окремих корпорацій, корпоративних структур, які входять до складу ядра корпоративної системи, у тому числі фінансового ядра, а також ефективності державного управління національним господарством.

Ключові слова: корпорації, корпоративні структури, корпоративна система, сектор нефінансових корпорацій, сектор фінансових корпорацій.

Рис.: 5. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 16.

Рябокін Тарас Васильович – старший викладач кафедри економічної теорії, Університет державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, Ірпін, Київська область, 08201, Україна)

E-mail: tariq6582@gmail.com

УДК 330.5; 338.1

Рябокін Т. В. Динамика финансово-экономических результатов функционирования корпоративной системы национального хозяйства

Целью статьи является анализ динамики финансово-экономических результатов функционирования национальной корпоративной системы, выявление тенденций ее развития. Выделение корпоративной системы как структурированного объекта и её исследование будет способствовать пониманию динамических свойств как самой корпоративной системы, ее субъектов, так и экономики в целом. Осуществлен анализ динамики финансово-экономических результатов функционирования корпоративной системы национального хозяйства. Проанализированы национальные счета Украины за 2008–2015 гг., в частности секторов нефинансовых и финансовых корпораций, как основных подсистем корпоративной системы. Освещены тенденции выпуска товаров и услуг, промежуточного потребления, валовой добавленной стоимости, чистой добавленной стоимости, доходов, сбережения, чистого кредитования (+), чистого заимствования (–). Перспективные исследования должны касаться более глубокого анализа показателей деятельности отдельных корпораций, корпоративных структур, входящих в состав ядра корпоративной системы, в том числе финансового ядра, а также эффективности государственного управления национальным хозяйством.

Ключевые слова: корпорации, корпоративные структуры, корпоративная система, сектор нефинансовых корпораций, сектор финансовых корпораций.

Рис.: 5. **Табл.:** 3. **Библ.:** 16.

Рябокін Тарас Васильович – старший преподаватель кафедры экономической теории, Университет государственной фискальной службы Украины (ул. Университетская, 31, Ирпень, Киевская область, 08201, Украина)

E-mail: tariq6582@gmail.com

UDC 330.5; 338.1

Riabokin T. V. The Dynamics of the Economic-Financial Performance of the Corporate System of National Economy

The article is aimed at analyzing the dynamics of the economic-financial performance of the national corporate system, identifying trends in its development. An allocation of the corporate system as a structured object and its research will contribute to understanding of the dynamic properties of the corporate system itself, its actors, and the economy as a whole. An analysis of the dynamics of the economic-financial performance of the corporate system of national economy has been carried out. The national accounts of Ukraine for 2008-2015, in particular, in the sectors of both non-financial and financial corporations as the major subsystems of the corporate system, have been analyzed. Trends as to releasing goods and services, intermediate consumption, gross value added, and net value added, incomes, savings, net lending (+), and net borrowing (–), have been highlighted. Future researches should address a deeper analysis of the performance indicators of individual corporations, the corporate structures, constituting a part of the core corporate system, including the financial core, as well as efficiency of the State administration of national economy.

Keywords: corporations, corporate structures, corporate system, sector of non-financial corporations, sector of financial corporations.

Fig.: 5. **Tbl.:** 3. **Bibl.:** 16.

Riabokin Taras V. – Senior Lecturer of the Department of Economic Theory, The University of the State Fiscal Service of Ukraine (31 Universytetska Str., Irpin, Kyiv region, 08201, Ukraine)

E-mail: tariq6582@gmail.com

Економіка – традиційний об'єкт системних досліджень. Активно вивчаються окремі її підсистеми (галузеві, інституціональна, податкова). У дослідженні системних властивостей сукупності корпорацій у національній економіці склалася така ситуація. Різнобічно осмислено узагальнених представників цієї сукупності – фірми, підприємства. Увага багатьох фахівців зосереджується на окремих категоріях фірм. Є глибокі дослідження розвитку корпорацій, корпоративних структур. У ряді публікацій для розгляду сукупності корпорацій вживається термін «корпоративний сектор» [1–6]. Водночас значної зацікавленості науковців до дослідження сукупності корпорацій як системи, як корпоративної системи, як корпоративного базису економіки не спостерігається.

Авторський підхід до розгляду сукупності корпорацій як системи полягає в тому, що вона розглядається на рівні, що перевищує рівень власне корпорацій, корпоративних структур, при входженні останніх у корпоративну систему національного рівня як підсистем.

Корпоративна система як сукупність корпорацій, що функціонують у національній економіці, розглядається як система тому, що в ній наявні ознаки системності стосовно як підсистем-корпорацій, корпоративних структур, що входять до неї, так і зовнішнього середовища (держави, суспільства, інститутів). Зазначений підхід є важливим ще й тому, що взаємозв'язок корпоративної системи та соціально-економічного й інституційного середовища в сучасній Україні такий, що негативні тенденції, які сьогодні спостерігаються (корупція, неприйняття інновацій, відчуження малого бізнесу від корпоративного ядра та ін.), не гасяться, зберігаються, не сприяють розвитку ефективної корпоративної економіки.

Становлення в Україні корпоративної системи (корпоративного базису), її розвиток та ефективне функціонування – необхідні умови ефективності національної економіки.

Поняття «корпоративна система» вживається у вузькому та широкому розумінні. У вузькому значенні – це система корпорацій, що обслуговують дану економіку. У широкому значенні – це система як корпорацій, так і корпоративних структур (корпоративних утворень, структур корпоративного типу), які за своїми властивостями функціонально еквівалентні корпораціям у вузькому значенні: картелі; синдикати; холдинги; просто «групи»; фінансово-промислові групи (ФПГ); ТНК; більш-менш великі «фірми» і «компанії», що належать одному власнику, а також корпорації, що контролюються державою, але які мають і недержавних власників; державні унітарні підприємства, а також різні галузеві асоціації виробників товарів і послуг, які виконують функції узгодження економічної поведінки своїх членів і забезпечення їх спеціальних інтересів.

У національних економіках, які досягли високого рівня розвитку, можна виділити в їх корпоративних системах, крім зазначених, такі підсистеми: 1) підсистему, що включає ядро корпоративної системи у вигляді великих корпорацій та різного роду груп; фінансове ядро; периферію, тобто всі інші корпоративні суб'єкти; 2) підсистему галузевих корпоративних сегментів, кожний з

яких об'єднує корпорації однієї з базових галузей національного господарства; 3) підсистему сегментів корпоративної системи, які реалізують додаткові до галузевих сегментів економічні функції (корпорації сільськогосподарської галузі обслуговуються корпораціями, які виробляють мінеральні добрива, сільськогосподарського машинобудування) тощо. Модель структури корпоративної системи ринкової економіки представлена на *рис. 1*.

Здійснити аналіз динаміки фінансово-економічних результатів функціонування корпоративної системи економіки України (у вузькому значенні) дозволяє система національних рахунків (СНР), відповідно до якої економіка України складається із сукупності інституційних одиниць (суб'єктів економічної діяльності), які, залежно від своїх функцій та структури економіки, групуються в інституційні сектори та підсектори. За концепцією СНР, сектор економіки – «це сукупність інституційних одиниць, тобто господарюючих суб'єктів, які можуть від свого імені володіти активами, приймати зобов'язання, здійснювати економічну діяльність і операції з іншими одиницями» [7]. Суб'єкти економічної діяльності секторів нефінансових і фінансових корпорацій утворюють корпоративну систему національного господарства (*рис. 2*).

Секторний аналіз формує систему індикаторів, служить підґрунтям для оцінки макроекономічної ситуації та сприяє ухваленню рішень у процесі формування та реалізації ефективної економічної політики. Для секторів складається повний стандартний набір рахунків СНР, що відбиває різні за характером економічні потоки й операції та дозволяє аналізувати структуру економіки (*рис. 3*).

Рахунок виробництва – вартість товарів і послуг, які є результатами виробничої діяльності одиниць – резидентів секторів у звітному періоді, та ресурсами, що підлягають подальшому розподілу. Показники рахунку виробництва через зіставлення результатів і витрат (ВВП, валова додана вартість і проміжне споживання) дозволяють оцінювати ефективність виробництва.

У Україні у 2015 р. усіма секторами вироблено товарів і послуг на 4189,2 млрд грн, з них сектором нефінансових корпорацій (НК) – 3075,7 млрд грн, або 73,4%, сектором фінансових корпорацій (ФК) – 105,4 млрд грн, або 2,5%. Тобто 75 % випуску товарів і послуг забезпечують суб'єкти корпоративної системи (*табл. 1*).

У міжнародній практиці випуск не є оцінюючим показником результатів економічної діяльності, бо на його обсяг впливає проміжне споживання – частина валового випуску, яка відображає витрати минулої праці на виробництво товарів і послуг. Частка сектора нефінансових корпорацій у проміжному споживанні національної економіки у 2008 р. (початок фінансово-економічної кризи) складала 1032,3 млрд грн, або 82%; у 2015 р. відповідно 2085,1 млрд грн, або 83%. Висока складова проміжного споживання становить загрозу національному виробництву, є свідченням диспропорцій структури відтворення ВВП. Оптимізація відтворення ВВП потребує зростання частки виробництва кінцевої продукції, тобто інвестиційних і споживчих товарів, а також випереджаючого зростання видів діяльності

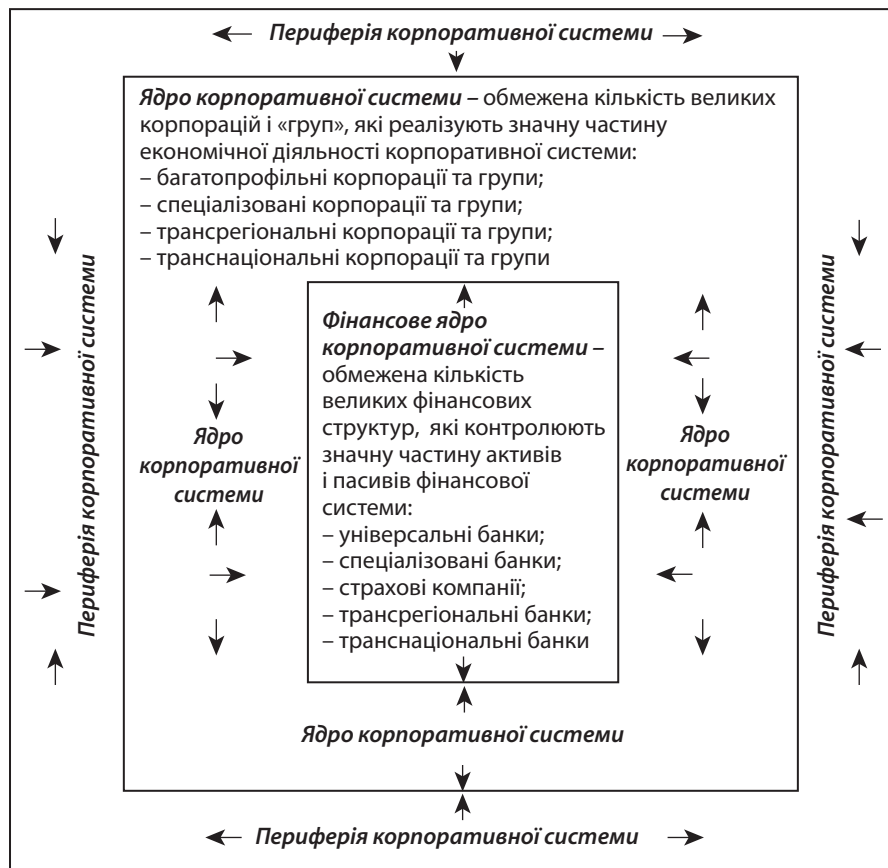

Рис. 1. Підсистеми корпоративної системи економіки

Джерело: авторська розробка.

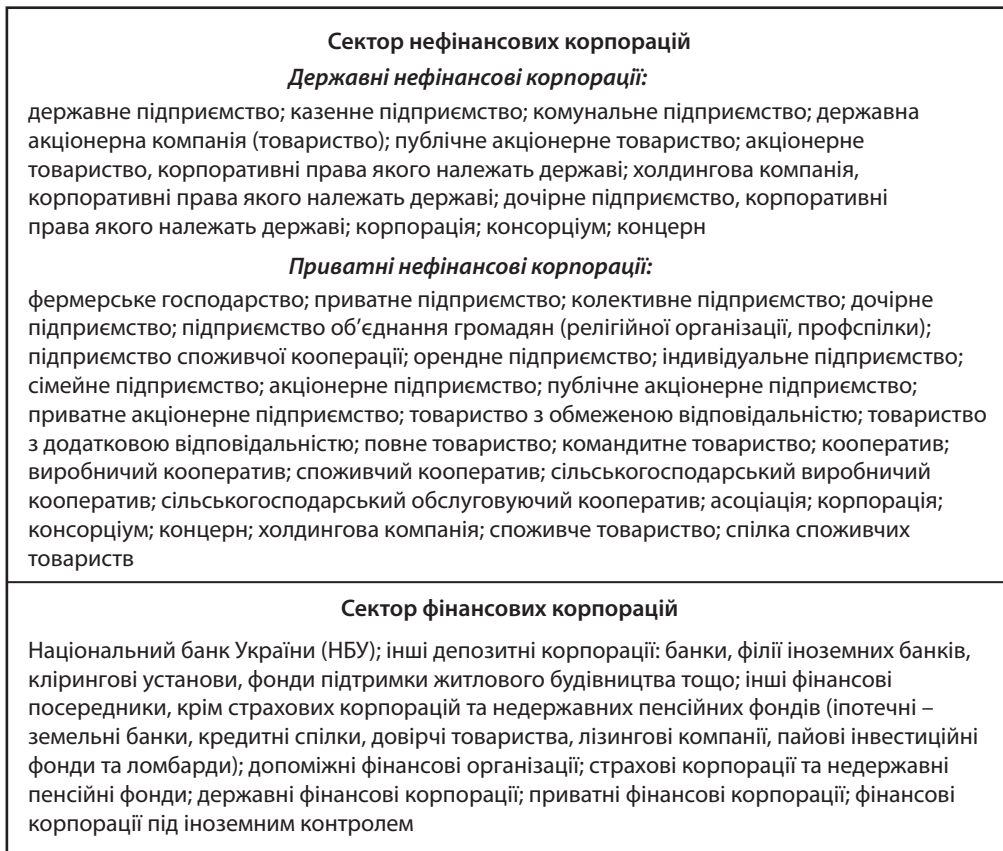

Рис. 2. Корпоративна система національного господарства

Джерело: складено за [7].

Рахунки розподілу та використання доходу					
Рахунки первинного розподілу доходу				Рахунки використання доходу	
Рахунок утворення доходу	Рахунок первинного розподілу доходу	Рахунок вторинного розподілу доходу	Рахунок перерозподілу доходу в натурі	Рахунок використання наявного доходу	Рахунок використання скоригованого наявного доходу
Рахунок виробництва	← Рахунки інституційних секторів економіки →			Рахунок нагромадження капіталу	
				Рахунок капіталу	Фінансовий рахунок

Рис. 3. Рахунки інституційних секторів економіки

Джерело: складено за [8].

Таблиця 1

Рахунок виробництва сектора нефінансових корпорацій України за 2008 і 2015 рр., млрд грн

Операції та балансує статті	2008 р.		2015 р.	
	Сектор НК	Уся економіка	Сектор НК	Уся економіка
Ресурси				
Випуск (в основних цінах)	1555,1	2072,2	3075,7	4189,2
Усього	1555,1	2072,2	3075,7	4189,2
Використання				
Проміжне споживання	1032,3	1248,0	2085,1	24998,9
Валова додана вартість	522,9	824,2	990,7	1689,4
Усього	1555,1	2072,2	3075,7	4189,2
Споживання основного капіталу	-71,9	-87,9	-176,3	-246,9
Чиста додана вартість	451,0	736,3	814,3	1442,5

Джерело: складено за [8; 9].

сектора, які стосуються виробництва п'ятого і шостого укладів, і зменшення частки проміжного споживання у валовому випуску [10, с. 107]. Різниця між випуском товарів і послуг секторів та проміжним споживанням – валова додана вартість (ВДВ). Цей показник дозволяє оцінити внесок кожного сектора у створення ВВП.

Дані табл. 2 дають підстави для висновку, що головну роль у цьому відіграє сектор нефінансових корпорацій. Як видно з табл. 2, близько 60% ВДВ виробляється суб'єктами сектора нефінансових корпорацій, хоча динаміка цього показника за 2008–2015 рр. відображає певні коливання (рис. 4).

Якщо порівняти динаміку ВДВ за 2008–2015 рр. за допомогою графіків, побудованих у гривнях і доларах, то можна побачити таку тенденцію: якщо у 2008 р. ВДВ сектора нефінансових корпорацій складала 522,9 млрд грн, у доларах – 99,3 млрд., то у 2015 р. у гривнях – 990,7 млрд, у доларах – 45,3 млрд. У доларовому еквіваленті ВДВ зменшилася більше, ніж у два рази (рис. 5).

Важливим є аналіз динаміки співвідношення проміжного споживання та валової доданої вартості. У 2014 р. по сектору НК проміжне споживання перевищувало валову додану вартість на 857,8 млрд грн, у 2015 р. – на 1094,4 млрд грн, що на 236,7 млрд грн більше. Тобто це співвідношення характеризується випереджаючим зростанням випуску частки проміжного споживання порівняно зі зростанням валової доданої

вартості, що свідчить про низьку ефективність виробництва та диспропорції у структурі ВВП.

Чиста додана вартість сектора – це вартість, скоригована на вибуття капіталу внаслідок його фізичного і морального зносу. Тенденція тут позитивна (за 2008 р. – 451,0 млрд грн, за 2015 р. – 814,3 млрд грн). Однак в умовах, коли рівень зношеності основних засобів промисловості України становить понад 50%, обсяг чистої доданої вартості нефінансових корпорацій не дозволяє формувати достатню для модернізації норму нагромадження капіталу [10, с. 107].

Валова додана вартість є джерелом утворення доходу. Показники доходів – головні показники СНР. Вони пов'язують результати виробництва зі зміною активів і пасивів. Балансує статтею рахунку утворення доходів є валовий прибуток, змішаний дохід. Динаміку валового прибутку (змішаного доходу) сектора НК за 2008–2015 рр. відображено в табл. 3.

Зменшення прибутку є зменшенням власних ресурсів для інвестування розвитку. Як усередині сектора, так і між секторами спостерігаються надмірні коливання дохідності за видами діяльності – надприбутковість торгівлі, операцій із нерухомістю, фінансового посередництва і збитковість видобутку вугілля та інших видів. Розподіл валового прибутку здійснюється не на користь виробничого сектора України, що є однією з причин поглиблення кризових явищ.

Питома вага секторів нефінансових та фінансових корпорацій у ВДВ

Рік	Уся економіка			Нефінансові корпорації			Фінансові корпорації		
	Млрд грн	Млрд дол.	%	Млрд грн	Млрд дол.	%	Млрд грн	Млрд дол.	%
2008	842,2	156,5	100	522,9	99,2	61	68,1	12,9	8
2009	847,3	108,8	100	497,1	63,8	59	65,9	8,5	8
2010	954,2	120,2	100	592,7	74,7	62	69,6	8,8	7
2011	1119,8	140,5	100	704,5	88,4	63	63,3	7,9	6
2012	1262,2	157,9	100	716,1	89,6	57	61	7,6	5
2013	1336,4	171,5	100	741	95,1	55	66,4	8,5	5
2014	1382,7	116,3	100	789	66,4	57	69,4	5,8	5
2015	1689,4	77,3	100	990,7	45,3	59	65,8	3	4

Джерело: складено за [8; 9; 11–16].

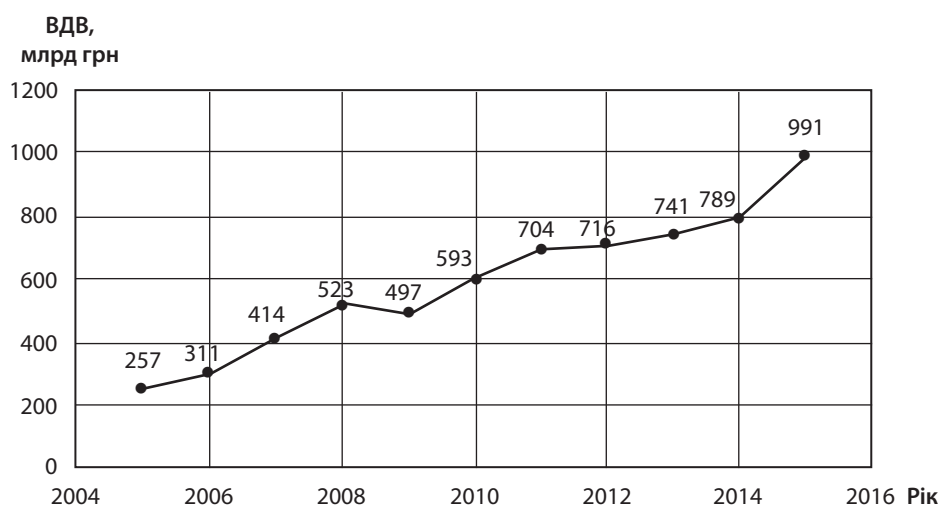

Рис. 4. ВДВ сектора нефінансових корпорацій

Джерело: складено за [8; 9; 11–16].

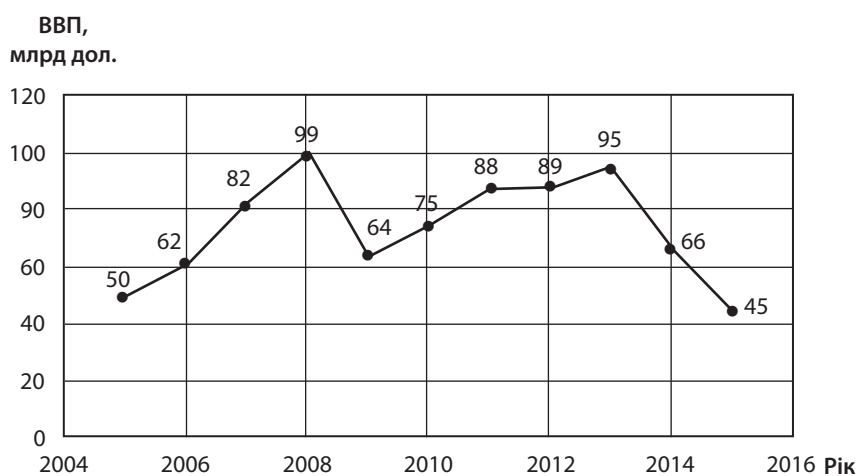

Рис. 5. ВДВ сектора нефінансових корпорацій

Джерело: складено за [8; 9; 11–16].

Питома вага секторів нефінансових і фінансових корпорацій у валовому прибутку, змішаному доході

Рік	Уся економіка			Нефінансові корпорації			Фінансові корпорації		
	Млрд грн	Млрд дол.	%	Млрд грн	Млрд дол.	%	Млрд грн	Млрд дол.	%
2008	360,8	68,5	100	212,2	40,3	59	41,4	7,9	12
2009	346,7	44,5	100	208,3	26,7	60	41,8	5,4	12
2010	410,6	51,7	100	231,6	29,2	56	44,3	5,6	11
2011	478,8	60,1	100	267	33,5	56	34,5	4,3	7
2012	536,5	67,1	100	232,1	29	43	26,5	3,3	5
2013	569,6	73,1	100	236,8	30,4	41	31,6	4,1	6
2014	547,8	54,5	100	304,1	25,6	47	35,5	3	6
2015	895	41	100	468,2	21,4	52	37,3	1,7	4

Джерело: складено за [8; 9; 11–16].

Для отримання висновків про результати економічної діяльності суб'єктів корпоративної системи важливим є секторальний аналіз рахунків нагромадження, які характеризують процеси реального нагромадження капіталу. Звернемося до рахунку нагромадження капіталу сектором нефінансових корпорацій, оскільки питома вага сектора у валовому нагромадженні основного капіталу всією економікою за результатами 2014 р. складала 77% (172,2 млрд грн), 2015 р. – 72% (194,5 млрд грн).

Валове нагромадження основного капіталу сектора нефінансових корпорацій за 2014 р. перебувало на рівні 22% валової доданої вартості і 7% випуску, за 2015 р. відповідно на рівні 20% і 6%. Цього недостатньо. Для модернізації промисловості норму нагромадження необхідно значно підвищити.

Балансова стаття рахунку нагромадження – чисте кредитування(+) і чисте запозичення (-). Вона показує надлишок або нестачу джерел фінансування порівняно з витратами на чисте придбання нефінансових активів. Аналіз динаміки зазначених показників, починаючи з 2008 р., показує, що найбільше запозичення сектора склало у 2012 р. – 173,9 млрд грн. У наступні роки запозичення зменшувалися, а у 2015 р. 25,0 млрд грн склало уже чисте кредитування.

ВИСНОВКИ

Интерес у науковців до дослідження сукупності корпорацій як підсистеми економіки не спостерігається, хоча становлення в Україні корпоративної системи, її розвиток та ефективне функціонування є необхідними умовами ефективності національної економіки. Корпоративна система у вузькому значенні – це система корпорацій, що обслуговують дану економіку; у широкому значенні – це система корпорацій і корпоративних структур, які за своїми властивостями функціонально еквівалентні корпораціям у вузькому значенні. У статті на основі аналізу національних рахунків України за 2008–2015 рр., зокрема секторів нефінансових та фінансових корпорацій як основних підсистем корпоративної системи, висвітлено тенденції випуску товарів і послуг, проміжного споживання, валової доданої вартості, чи-

стої доданої вартості, доходів, заощадження, чистого кредитування (+), чистого запозичення (-). Продемонстровано, що у зазначений період фінансово-економічні результати функціонування корпоративної системи є невтішними: практично всі проаналізовані показники в доларовому еквіваленті з початку фінансово-економічної кризи зменшилися майже на половину. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Геєць В. М. Суспільство, держава економіка: феноменологія взаємодії та розвитку. Київ: Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2009. 864 с.
2. Євтушевський В. А., Ковальська К. В., Бутенко Н. В. Стратегія корпоративного управління: монографія. Київ: Знання, 2007. 287 с.
3. Корпоративні структури в національній інноваційній системі України/Федулова Л. І., Осецький В. Л., Гончаров Ю. В. та ін.; за ред. Л. І. Федулової. Київ: УкрІНТЕІ, 2007. 812 с.
4. Сірко А. В. Корпоративні відносини в перехідній економіці: проблеми теорії та практики. Київ: Імекс, 2004. 414 с.
5. Уманців Ю. М. Корпоративні структури у глобальному конкурентному просторі: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2012. 407 с.
6. Якубенко В. Д. Базисні інститути у трансформаційній економіці: монографія. Київ: КНЕУ, 2004. 252 с.
7. Класифікація інституційних секторів економіки України: затверджено Наказом Державного комітету статистики України від 18.04.2005 р. № 96. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN13863.html
8. Національні рахунки України за 2015 рік: статистичний бюлетень. Київ: Державна служба статистики України, 2016. 23 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2016/bl/12/bl_nr_2015.zip
9. Національні рахунки України за 2008 рік: статистичний бюлетень. Київ: Державна служба статистики України, 2009. 19 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/katalog/makroek/naz_r.zip
10. Шинкарук Л. В. Інституційні сектори у структурі системи національних рахунків. *Економічна теорія*. 2009. № 1. С. 102–113.
11. Національні рахунки України за 2014 рік: статистичний бюлетень. Київ: Державна служба статистики України, 2015. 23 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2016/zb/02/zb_nr2014pdf.zip
12. Національні рахунки України за 2013 рік: статистичний бюлетень. Київ: Державна служба статистики України, 2014.

23 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2014/bl/12/bl_nr_2013pdf.zip

13. Національні рахунки України за 2012 рік: статистичний бюлетень. Київ: Державна служба статистики України, 2013. 23 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2014/bl/01/bl_nar_12_13.zip

14. Національні рахунки України за 2011 рік: статистичний бюлетень. Київ: Державна служба статистики України, 2012. 23 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2012/12_2012/bl_nr_2011.zip

15. Національні рахунки України за 2010 рік: статистичний бюлетень. Київ: Державна служба статистики України, 2011. 23 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/katalog/makroek/NR_2010.zip

16. Національні рахунки України за 2009 рік: статистичний бюлетень. Київ: Державна служба статистики України, 2010. 23 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/katalog/makroek/b_2009.zip

Науковий керівник – Максименко І. А., кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри економічної теорії Університету державної фіскальної служби України (м. Ірпінь)

REFERENCES

Fedulova, L. I. et al. *Korporatyvni struktury v natsionalnii innovatsiunii systemi Ukrainy* [The corporate structure in the national innovation system of Ukraine]. Kyiv: UkrINTEL, 2007.

Heiets, V. M. *Suspilstvo, derzhava ekonomika: fenomenolohiia vzaiemodii ta rozvytku* [Society, state, economy: phenomenology interaction and development]. Kyiv: Instytut ekonomiky ta prohozuvannia NAN Ukrainy, 2009.

[Legal Act of Ukraine] (2005). http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN13863.html

"Natsionalni rakhunky Ukrainy za 2015 rik: statystychnyi biuletyn" [National accounts of Ukraine for 2015: statistical bulletin]. http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2016/bl/12/bl_nr_2015.zip

"Natsionalni rakhunky Ukrainy za 2008 rik: statystychnyi biuletyn" [National accounts of Ukraine in 2008: statistical bulletin]. http://www.ukrstat.gov.ua/druk/katalog/makroek/naz_r.zip

"Natsionalni rakhunky Ukrainy za 2014 rik: statystychnyi biuletyn" [National accounts of Ukraine for 2014: statistical bulletin]. http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2016/zb/02/zb_nr2014pdf.zip

"Natsionalni rakhunky Ukrainy za 2013 rik: statystychnyi biuletyn" [National accounts of Ukraine for 2013: statistical bulletin]. http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2014/bl/12/bl_nr_2013pdf.zip

"Natsionalni rakhunky Ukrainy za 2012 rik: statystychnyi biuletyn" [National accounts of Ukraine in 2012: statistical bulletin]. http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2014/bl/01/bl_nar_12_13.zip

"Natsionalni rakhunky Ukrainy za 2011 rik: statystychnyi biuletyn" [National accounts of Ukraine for 2011: statistical bulletin]. http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2012/12_2012/bl_nr_2011.zip

"Natsionalni rakhunky Ukrainy za 2010 rik: statystychnyi biuletyn" [National accounts of Ukraine in 2010: statistical bulletin]. http://www.ukrstat.gov.ua/druk/katalog/makroek/NR_2010.zip

"Natsionalni rakhunky Ukrainy za 2009 rik: statystychnyi biuletyn" [National accounts of Ukraine for 2009: statistical bulletin]. http://www.ukrstat.gov.ua/druk/katalog/makroek/b_2009.zip

Sirko, A. V. *Korporatyvni vidnosyny v perekhidnii ekonomitsi: problemy teorii ta praktyky* [Corporate relations in a transition economy: problems of theory and practice]. Kyiv: Imeks, 2004.

Shynkaruk, L. V. "Instytutsiini sektory u strukturi systemy natsionalnykh rakhunkiv" [Institutional sectors in the structure of the system of national accounts]. *Ekonomichna teoriia*, no. 1 (2009): 102-113.

Umantsiv, Yu. M. *Korporatyvni struktury u hlobalnomu konkurentnomu prostori* [The corporate structure in the global competitive space]. Kyiv: NNTs IAE, 2012.

Yevtushevskyi, V. A., Kovalska, K. V., and Butenko, N. V. *Stratehiia korporatyvnoho upravlinnia* [Corporate governance]. Kyiv: Znannia, 2007.

Yakubenko, V. D. *Bazysni instytuty u transformatsiunii ekonomitsi* [The basic institutions in transformational economy]. Kyiv: KNEU, 2004.